

Комисијата за жалби при Советот за етика во медиумите на Македонија (СЕММ), на седницата одржана на 29 мај 2019 година, врз основа на примена жалба од Ленче Милошева, ја донесе следнава:

ОДЛУКА

Интернет порталот „Здравство.мк“, со текстот насловен „Ленче Милошева, психолог по вокација се претставува како доктор пред ЕУ, само затоа што сопругот ѝ е државен секретар!“, го прекрши Кодексот на новинарите во членовите 1, 4 и 13.

ЖАЛБА

До извршната канцеларија на Советот за етика во медиумите на Македонија, на 4 мај 2019 година, Ленче Милошева, поднесе жалба за текстот со наслов „Ленче Милошева, психолог по вокација се претставува како доктор пред ЕУ, само затоа што сопругот ѝ е државен секретар!“, објавен на 3 мај 2019 година, на интернет порталот „Здравство.мк“ (www.zdravstvo.mk).

Во жалбата се наведува дека текстот содржи говор на омраза, дискриминација, неточно и нефер известување, дискриминација, нарушување на приватноста, навреда и клеветата.

Подносителот на претставката, д-р Милошева, посочува дека текстот е вулгарен и полн со клевети, навреди и омаловажувања. Таа ги отфрла наводите дека не била компетентна и дека на конференцијата за нови политики за незаразни болести во Туркменистан присуствувала благодарение на позицијата на својот сопруг, туку дека била уредно поканета од Канцеларијата на СЗО во улога на Национален соработник за ментално здравје.

„По вокација сум клинички психолог и двоен доктор на клиничко психолошки науки (клиничка психопатологија и психопатологија), со специјалистичка едукација од психотерапија, со други зборови компетентна за ментално здравје, доживотно избрана универзитетска професорка по клиничка психологија и психопатологија на Факултет за медицински науки, УГД, со долгогодишно клиничко искуство во Воена болница, Скопје, Оддел за психијатрија и неврологија. Поканата (во прилог) за оваа конференција е од Канцеларијата на СЗО во Копенхаген, а не од мојот сопруг, кој нема никакви ингеренции, ни допирна точка со оваа проблематика“, наведува Милошева во поднесената претставка.

Милошева во прилог на жалбата до Советот за етика приложи и документи за дневниот ред на конференцијата, како и белешки за нејзината професионална биографија.

ОДГОВОР НА МЕДИУМОТ

Извршната канцеларија на СЕММ, во согласност со членот 14 од Правилникот за работа на Комисијата за жалби, по приемот и разгледување на жалбата, се обиде, но не успеа да стапи во контакт со интернет порталот „Здравство.мк“, за да побара одговор во однос на наводите на жалбата. На Интернет - страницата на „Здравство.мк“ не постои импресум, ниту каков било податок преку кој може да се стапи во контакт со овој медиум.

ОДЛУКА НА КОМИСИЈАТА ЗА ЖАЛБИ

Комисијата за жалби утврди дека жалбата е **ОСНОВАНА** и дека Кодексот на новинарите на Македонија е прекршен во членовите 1, 4 и 13.

Член 1: „Новинарот има право на слободен пристап до сите извори на информирање, што се од јавен интерес. Новинарот треба да објавува точни, проверени информации и нема да прикрива суштински податоци и да фалсификува документи. Доколку информацијата не може да се потврди, или станува збор за претпоставка, односно шпекулација, тоа треба да се каже и да се објави. Точноста на информацијата треба да се провери колку што е тоа можно“.

Член 4: „Новинарот ќе го назначи изворот на информациите, но ако изворот бара да остане анонимен, новинарот ќе го заштити“.

Член 13: „Новинарот треба да прави разлика меѓу фактите и мислењата, меѓу веста и коментарот“.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА ОДЛУКАТА

На седницата на 29 мај, Комисијата за жалби ги разгледа наводите на жалителот и изврши увид во спорната содржина.

Членовите на Комисијата, најнапред, се согласија дека текстот, кој обработува тема поврзана со наведен сомнеж за конфликт на интереси и непотизам, произлегува од јавниот интерес и дека активностите на носителите на јавни функции, вклучително и на нивните семејства, подлежат на јавен надзор. Но, во исто време, Комисијата се согласи дека авторот, кој не е потпишан на текстот, не навел доволно аргументи за да ги поткрепи своите тврдења дека д-р Ленче Милошева присуствувала на Конференција на СЗО поради влијанието на својот сопруг, кој е државен секретар во Министерството за здравство. Текстот е непрофесионален и изобилува со паушални податоци, дури и суштински грешки, како и во делот кој се однесува на биографијата на Милошева. Наместо факти и проверени информации, текстот содржи коментари со навредлив јазик и елементи со политичка заднина:

„Ленче Милошева единствената способност која што ја има како квалитет е тоа што е сопруга на Владимир, државниот секретар“, пишува авторот во дел од текстот.

Во оваа насока, Комисијата утврди дека новинарот не обезбедил потполна информација и дека не го испочитувал основното новинарско правило да побара став од сите засегнати страни, во случајов, и од д-р Ленче Милошева. Оттука, членовите на Комисијата најдоа дека во текстот е прекршен членот 1 од Кодексот на новинарите, во кој посебно се издвојуваат следниве реченици:

„Владимир Милошев без трошка срам и морални вредности ја акредитирал авојата сопруга да му биде претставник на Министерството за здравство на Европската конференција во СЗО за незаразни болести“.

„Изненадува податокот дека сопругата на државниот секретар, Ленче Милошева, која веќе била присутна на конференцијата и не претставувала таму, не е компетентна да го прави тоа“.

Постулат на новинарската професија е да се обезбеди „втора страна“, односно да им се даде можност на сите засегнати во новинарскиот производ да го кажат својот став. Ова особено во случаи кога новинарот изнесува сомневања или обвинувања или кога некој е предмет на напад и критика. Проверката на податоците и точноста на информациите се морални императиви на новинарството. Затоа, новинарот е должен да ја провери информацијата од што е можно повеќе извори, а најмалку два меѓусебно неповрзани извора.

Во овој контекст, Комисијата констатираше дека медиумот, доколку сакал, можел да добие став од надлежните и да ги разјасни околностите во случајот, како што тоа го сториле неколку други медиуми, кои побарале мислење од координаторот на СЗО, Бојан Бошковски. Ставот на Бошковски е дека Милошева била номинирана лично од негова страна и дека било соодветно да учествува на конференцијата посветена на незаразните болести, вклучително и на менталното здравје.

Понатаму, Комисијата утврди дека во текстовите авторот неретко се јавува во улога на коментатор и не прави суштинска разлика меѓу фактите и мислењата, со што го прекршил и членот 13 од Кодексот на новинарите. Ваквата отстапка особено е забележителна во следните реченици:

„До кога ќе се соочуваме само со вакви скандали од невидени размери, а секојдневно се збори за напредок и прогрес? Со ваква власт сето тоа е многу тешко – порачуваат граѓаните“.

„Ленче Милошева има завршено Филолошки факултет смер психологија и како таква не одговара на описот и позицијата која е испратена да ја претставува бидејќи нејзината вокација нема никаква врска со незаразни болести, бидејќи нема никакви допирни точни за да биде познавач, а камоли уште повеќе координатор пред поголем аудиториум на темата незаразни болести“.

Новинарите имаат право на свое мислење, став и вредносен суд, но не смеат сопственото мислење да го камуфлираат како факти. Мора да биде јасно разграничено што се факти и информации, а што коментар, претпоставка или став на авторот за да се избегне дезинформирање и манипулирање со публиката.

Во продолжение, Комисијата најде дека во текстот на „Здравство.мк“ прекршен и членот 4 од Кодексот на новинарите, според кој новинарот ќе го назначи изворот на информациите, но ако изворот бара да остане анонимен, новинарот ќе го заштити.

Препорака: Комисијата уште еднаш укажува дека е неприфатливо интернет порталите кои се декларираат како медиуми да немаат импресум и да објавуваат непотпишани текстови, како што е случај со „Здравство.мк“. Тоа е во спротивност и со насоките на СЕММ за прием на интернет порталите во саморегулативното тело, достапни на веб-страницата (<http://semm.mk/pravila-za-chlenstvo>).

Забелешка: Во однос на двете жалби, кои д-р Милошева ги поднесе за текстови објавени на „Фејсбук“ страницата на „Здравство.мк“, Комисијата утврди дека не може да постапува, со оглед на тоа дека нема надлежност да разгледува содржини објавени на социјалните мрежи. Во согласност со Правилникот за работа на Комисијата, ова тело ги разгледува само жалбите кои се однесуваат на пишаните (печат и новински агенции), електронските (ТВ и радио) и на интернет медиумите во земјава.

* * *

Во согласност со наведеното, Комисијата одлучи како што е погоре наведено.

Во работата на Комисијата учествуваа членовите Мирче Адамчевски, Сефер Тахири, Мери Јордановска, Теофил Блажевски, Лилјана Пецова – Илиеска и Ердџан Ахмет.

Се обврзува интернет порталот „Здравство.мк“ (www.zdravstvo.mk), во согласност со членот 18 од Деловникот за работа на Комисијата за жалби, да ја објави оваа одлука.

Со почит,
Совет за етика во медиумите на Македонија

Претседател на Комисијата за жалби
Мирче Адамчевски

